

La dinamització dels ateneus

Programar activitats que omplin d'assistents els locals socials és una preocupació compartida per totes les entitats. Coincidint amb les Festes de Maig, el Círcol Catòlic de Badalona ha acollit membres de vuit entitats per participar en una taula rodona centrada en la dinamització sociocultural. Qui decideix i gestiona les activitats: la Junta, una comissió, els socis? Sota quins criteris? Quines eines de difusió utilitzen les entitats? Amb quins problemes comuns es topen? L'objectiu: compartir realitats quotidianes i aportar eines per millorar el model i l'oferta programàtics.

Text: Marta Rius / Fotografies: Toni Galitó

La taula rodona s'ha realitzat al Círcol Catòlic de Badalona

Margarida Cleris:

«Que hi hagi vida als ateneus passa perquè hi hagi activitat i acollida d'entitats»

Qui s'encarrega d'idear i gestionar la programació a la vostra entitat?

Agustí Gallart: A l'Ateneu Adrianenc teníem una estructura vella, arcaica; la majoria som jubilats. Només oferíem els partits de futbol en una pantalla gegant com a activitat. La intervenció del Marc Martín, amb el seu pla estratègic de dinamització, ens ha servit per obrir les portes als joves. Ara comptem amb la gestió cultural que ens fa la Colla Castellera de Sant Adrià i hem recuperat molta vida gràcies a les entitats que s'han aplegat últimament al centre. Aquestes paguen una quota d'ús de l'equipament i omplen d'activitat els diferents espais.

Margarida Cleris: Que hi hagi vida als ateneus passa perquè hi hagi activitat i, alhora, que hi hagi acollida d'entitats. Cada entitat vol conservar la seva identitat, dins de l'ateneu, no passar a ser una secció de l'ateneu. No parlem d'una simple gestió de l'espai que es comparteix; teixir cohesió social és un valor fonamental dels ateneus.

Assistents:

Marc Martín, dinamitzador sociocultural Ferran Montanyà, secretari del Círcol Catòlic de Badalona

Arcadi Augè, president de l'Ateneu Adrianenc (Sant Adrià del Besòs)

Agustí Gallart, tresorer de l'Ateneu Adrianenc

Jordi Gras, president de l'Orfeó Martinenc (Barcelona)

Jofre Palau, president de l'Ateneu del Clot (Barcelona)

Àngela Palau, sòcia i dinamitzadora de l'Ateneu del Clot

Rosa Maria Pujol, sòcia del Centre Cultural Sant Vicenç de Sarrià (Barcelona)

Josep Torres, soci del Centre Cultural Sant Vicenç de Sarrià

Margarida Cleris, presidenta de l'Ateneu Santcugatenc (Sant Cugat del Vallès)

Josep Pereira, vocal de l'Ateneu Cultural Catalònia (Hospitalet de Llobregat)

Glòria Asensio, sòcia de l'Ateneu Cultural Catalònia

Miquel Àngel Aguilar, president de Lluïsos d'Horta (Barcelona)

Núria Font, vicepresidenta de Lluïsos d'Horta

Antoni F. Araujo, vocal de Lluïsos d'Horta

Què entenem per dinamització sociocultural aplicada a les entitats?

Marc Martín: La dinamització sociocultural que es realitza a una entitat són les activitats, eines i mitjans amb què es duu a terme la seva programació. He participat en 5 projectes de dinamització en entitats, que han marcat el seu full de ruta. Primer es realitza una diagnosi interna de la mateixa entitat, després una diagnosi externa de l'entorn (territori) i, en funció de l'avaluació, es proposen objectius i dinàmiques. És molt important fer una bona comunicació interna (als socis) i externa (al municipi) del calendari d'actes.

Jofre Palau: Hi estic d'acord. A nosaltres ens preocupa especialment el xoc entre ser un espai que aixopluga entitats que es relacionen entre elles o ser un espai de lloguer permanentment.

Josep Torres: La remodelació del teatre del Centre Cultural de Sarrià ha suposat que entitats de fora de l'entitat demanin espai al nostre equipament. Col·laboren econòmicament i enriqueixen el calendari d'activitats.

Josep Pereira: L'Ateneu Catalònia té 7 seccions. Només utilitzen l'espai per la seva pròpia activitat, i evidenciem que no hi ha relació entre elles. Des de la Junta volem evitar ser només un local que allotgi entitats, volem intercanvi d'experiències. Per això ens estem centrant en la dinamització de cant coral als barris. Ara just hem demanat el servei de dinamització de la FAC.

Marc Martín:

«Hi ha diferència entre ser un hotel d'entitats i treballar des del sentiment de pertinença»

MM: Hi ha diferència entre ser un hotel d'entitats i treballar des del sentiment de pertinença, que és l'objectiu cap al qual les entitats s'haurien d'encaminar. És positiu que, un cop al mes, per exemple, hi hagi relació amb un representat de les entitats que acull l'ateneu per treballar conjuntament la programació.

Integreu els socis i/o entitats en la presa de decisions sobre l'activitat de l'ateneu?

J.Palau: Els membres de la Junta de l'Ateneu del Clot tenim un màxim de 34 anys. Ara sí que ens hem implicat en la responsabilitat de pensar per al conjunt de l'ateneu i no només en les necessitats de la secció que a cadascun ens interessava.

Miquel Àngel Aguilar: Nosaltres aconseguim que les seccions s'integrin a l'entitat que els acull, a través de les Festes de Sant Lluís –el nostre patró– i per Nadal. Són els moments en què aconseguim cohesionar les seccions en activitats puntuals. Creem comissions de festes no formals, que s'organitzen durant els mesos previs.

Ferran Montanyà: La desafecció pel conjunt de l'activitat també afecta el

Círcol. Nosaltres també agafem les dates clau del calendari, com els pastorets, i intentem que hi intervinguin les diferents seccions amb comissions d'organització per cohesionar el teixit de l'entitat.

El grau d'intervenció dels socis en la programació afecta la cohesió de l'entitat i l'assistència a les activitats?

Jordi Gras: Escoltant els diferents models que s'han plantejat en aquesta taula rodona, m'adono que cada cop la gent disposa de menys temps. Aquesta manca de temps fa que, moltes vegades, els socis només trepitgin l'ateneu per fer l'activitat que els interessa i després marxin. Així es perd el caliu d'entitat i això dificulta que apareguin persones que vulguin conduir una junta, perquè no hi ha un projecte comú.

J.Palau: És l'associacionisme de càpsula: consumeixo la meua càpsula, l'activitat

Miquel Àngel Aguilar:

«A través de les festes aconseguim cohesionar les seccions en activitats puntuals»

que m'interessa, i me'n vaig a casa.

Rosa Maria Pujol: La poca assistència és un problema comú, penso. El voluntariat fa que l'activitat d'una entitat depengui del ritme que portin els seus socis, i el ritme és canviant. És molt important que no es repeteixin activitats que ja existeixen al mateix barri; fóra bo que hi hagués una taula d'entitats del barri per tenir coneixement del que es fa al municipi i l'entorn.

MC: Cal trobar un equilibri entre professionals i voluntaris. Hi ha el soci que paga, però no trepitja l'ateneu; hi ha el que va a tot i el que va a allò que li interessa. Qui s'implica en la Junta vol vetllar pel compliment dels valors i objectius. I ha de ser un equip directiu, format per professionals, qui executi el mandat de l'assemblea de socis.

Quines eines utilitzeu per captar els interessos dels socis en la dinamització de l'entitat?

FM: Cal definir la línia i els objectius a l'hora de determinar quines activitats tenen cabuda al nostre espai.

J.Palau: Des de la nova Junta vam analitzar quina era la realitat associativa del barri, molt potent, i vam crear espais d'interès on hi havia buits. L'hem revalorat a través de projectes com els «Diumenges en família»,

Rosa Maria Pujol:

«El voluntariat fa que l'activitat d'una entitat depengui del ritme que portin els seus socis»

«UnderClot», i d'altres, i aquests els desenvolupen comissions o una persona concreta. Partim de la confiança a l'hora de delegar els projectes. Nosaltres no obliguem els grups de l'Ateneu a participar en la Junta, tot i que els demanem certa implicació; els demanem que responguin qüestionaris d'interessos perquè hi hagi bidireccionalitat de propostes en la gestió i la difusió.

Núria Font: El 2011 vam fer un pla de participació i vam trucar personalment

als 700 socis; aquesta acció ens va ajudar a conèixer els interessos del nostre teixit social. Ara estem desenvolupant un pla estratègic, que ha evitat que el dia a dia se'ns mengés. Engresquem qualsevol soci que planteja una iniciativa. Aquesta és l'essència dels ateneus, que se sentin còmodes en l'espai que han decidit compartir. Actualment, podem dir que una majoria àmplia se sent dels Lluïsos d'Horta, no consumeixen la seva càpsula i marxen. Ara bé, és imprescindible la constància i perseverança per mantenir una visió acollidora.

Marc Martín: Les xarxes socials i Internet són una plataforma imprescindible avui per a la difusió de la vostra activitat i per a una interacció àgil amb els socis i el públic potencial. Recomano no tenir pàgines web estàtiques, en les que només mostrem un mur d'expositor. Com més dinàmiques millor.

Jofre Palau:

«Partim de la confiança a l'hora de delegar els projectes»

Agustí Gallart: Els ateneus ofereixen una bona oportunitat per a la cohesió social. És un element identitari, que actualment també serveix per construir un país nou. Els ateneus ja no són els de la Renaixença. No és el gueto d'un grup.

Quin és el paper que ha de jugar l'administració: de suport o de no intervenció?

Rosa Maria Pujol: Des dels noranta, hi ha hagut una reconversió mental, hi ha un treball de coordinació entre centres

Núria Font:

«Engresquem qualsevol soci que planteja una iniciativa»

cívics i casals, pel que fa a l'ús d'espais. Els centres cívics van servir de revulsiu per als ateneus que s'havien adormit. Pel que fa a la gestió, considero que on hi ha la societat civil, no cal que hi hagi l'administració.

Els ajuntaments han de donar més recursos econòmics i recursos per als equipaments que ja funcionen. Aixecar nous edificis, per a la cohesió social, té els seus contres. És fàcil que esdevinguin espais concebuts per a consumidors.

J.Palau: L'administració no pot dificultar el teixit territorial, al contrari, ha de posar facilitats. Per exemple, elaborar estudis i diagnòstics sobre els interessos de la població perquè les entitats de la localitat sàpiguen què s'hi cou i, així, puguin adreçar la seva estratègia a mida de la ciutadania.

La sessió finalitza amb la impressió compartida que les entitats pateixen adversitats comunes a l'hora d'afrontar la dinamització de la seva activitat. Entre ells s'intercanvien adreces de correu electrònic per contrastar impressions de model i activitats. Proposen, a més, mantenir un fil obert permanent de contacte per seguir reflexionant sobre la dinamització i l'enfortiment de la vida associativa.

Marc Martín:

«Les xarxes socials i Internet són una plataforma imprescindible avui per a la difusió de la vostra activitat i per a una interacció àgil amb els socis i el públic potencial. Recomano no tenir pàgines web estàtiques, en les que només mostrem un mur d'expositor. Com més dinàmiques millor»

